

Kontakty Rusi s byzantskou říší během 9. a 10. století byly obchodního a vojenského charakteru. Na konci 10. století se situace změnila. Nejenže kyjevský kníže Vladimír Svjatoslavič přijal křesťanství z Konstantinopole, ale navíc získal za manželku byzantskou princeznu Annu Porfyrogennétu, sestru Basileia II. Bulgaroktona. Sňatek Vladimíra s princeznou narozenou v purpuru znamenal pro dynastii Rurikovců velkou poctu, která se nedostala ani císaři Otovi I., který žádal o byzantskou porfyrogennétu pro svého syna Otu (II.). Spolu s Annou přišli na Rus také kněží, kteří měli pomoci christianizovat zemi, a byzantští řemeslníci. Ti učili domácí řemeslníky stavět velké kamenné chrámy a zdobit je mozaikami a freskami. S příchodem křesťanství na Rus se začala rozvíjet také písemná kultura.

Další byzantskou princeznou na Rusi byla matka Vladimíra Monomacha, jejíž jméno se nedochovalo. S jeho přízviskem, které Vladimír přijal přes svou matku po císaři Konstantinovi IX. Monomachovi, je spjata legenda o darech. Tzv. legenda o Monomachových darech se stala důležitou hlavně na přelomu 15. a 16. století, kdy si veliký kníže moskevský začal nárokovat titul car.

V 15. století se na Rus dostaly poslední dvě byzantské princezny. Jednou z nich byla dcera Andrese Palaiologa Marie, která se provdala za verejského knížete Vasilije Michailoviče. Druhou z nich byla Zóé Palaiologovna, dcera Thomy Palaiologa a neteř dvou posledních byzantských císařů Konstantina XI. a Ioanna VIII., jež se vdala za moskevského knížete Ivana III. Zóé nepřijela na Rus z Byzance, ale z Říma. V jejím doprovodu byla řada vzdělaných Řeků, kteří učili bojarů diplomacii.

Byzantské princezny, které se vdaly za ruská knížata, přicházely ze zcela odlišného prostředí. Ony samy i jejich doprovod se musely s touto změnou vypořádat. Rus existovala vedle Byzance, která díky christianizaci měla vliv na okolní říše stejně jako na ni. Dynastické spojení Rurikovců s byzantskými císaři tento vliv mohlo jen posílit a pozvednout ruská knížata v očích zbylého křesťanského světa.